UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Calepinus Ad librum

Calepino, Ambrogio

Venetijs, 1509

B ante L

urn:nbn:de:hbz:466:1-97861

Visual Library

ſer vel tu viuere ſtude ⁊ noli biothanatos fieri ſicut et frater Seruaſius. Hinc biothanati viri ⁊ biothanate femine: q̄ violēta morte pereūt ⁊ biothanata mors: Scribit Lāpri. ꝑdictū fuiſſe Heliogabalo ipſū biothanatū futurū h̄ ē ꝙ violēta morte erat moriturus. Idē. Si luna inquit applicuerit ſe Saturno deficiens lumīe faciet matres biothanatas iterire. Seruius ait Biothonatarū aīas nō recipi in originē ſuā.

Biocreſta. ideſt vite vtilia.

Bipalīū inſtrumētū ad fodiēdum. Uar. Si locus humectus ſit ibi cacumina populorū ſerunda: ⁊ arundinetum. Id prius bipalio vorrito ibi oculos arūdinis pedes ternos alium ab alio ſeri aptam eſſe vtriq̄ȝ eandem fere culturam.

Bipara pe. cor. que bis peperit.

Bipatens pe. cor. quod ex vtraq̄ȝ parte aperitur.

Biptior in duas ptes diuido a quo biptitū ⁊ aduerbiū biptito.

Bipes: qđ hēt duos pedes. A quo bipedalis: ⁊ Bipedanus a. um. Col. Frumentis aūt ſat erit ſi eque bona ſuberit bipedana humus. Bipedaneus a. um. Col. li. v. Cenſuiſſeȝ fieri ſcrobes adiecto dotrāte ſuper altitudinē bipedaneam.

Bipēnis a penna deriuat̄ Ideo femi. Uirg. vero loco adiectiui ē vſus li. xi. Ferro ſonat alta bipēni. Fraxinus. Proprie ſignificat quod eſt duarū pēnarū. Ply. li. xi. Nullis eorum pēne reuiuiſcunt auulſe: nullum cui aculeus in aluo bipenne eſt: quibuſdam pennarū tutele cruſta ſuperuenit vt ſcarabeis quorū tenuior fragiliorq̄ȝ pena. his negatus aculeus. Per tranſlationem ſignificat q̄cquid vtranq̄ȝ partem acutam habet Unde ⁊ pro ſecuri ſepenumero ponitur.

Biremes: naues que habēt duorū remorū ordines: quas cōſtat Erythreos primos feciſſe. Triremes Amocles corinthius Quadriremes carthaginēſes. Onerariā hippiꝰ tyriꝰ īuenit

Birotū genus vehiculi duas rotas habentis.

Biſſextus q̄ſi bis ſextꝰ q̄r duobꝰ diebꝰ pertinuis biſſexto dicimus calēdas martias duos videlicet dies ꝓ vno cōputantes Unde qui eſt natus biſſexto calēdas nihil refert vt inq̄t Celſus vtrū p̄ore an poſteriore die natꝰ ſit: cū illud biduum ꝓ vno tm̄ die habeat̄. Eſt aūt biſſextꝰ ꝑ quattuor ānos vnꝰ dies adiectꝰ. Creſcit enī ꝑ ſingulos annos q̄rta pars aſſis. At vbi q̄rto anno aſſē ꝯpleuerit biſſextū vnū facit. Nā Caius Ceſar ne quadrās deeſſet ſtatuit vt quarto quoq̄ȝ anno ſacerdotes diē vnū intercalarēſiq̄ȝ biſſextū vocauerunt.

Biſulcus q̄ vngulas non ſolidas habet ſed ſciſſas. Itē quicq̄d in duas acies ſciſſum eſt biſulcū dr̄. Ply. li. x. Solidipes et biſulci ſues omni cibatu ⁊ radicibus aluntur. ⁊ diſulcꝰ porcus cum in ceruice ſetas diuidit.

Biuiū quod duas vias habet: ſicut triuiū quadriuium.

Biuitas penul. pro. Uidua ꝙ duas vittas habuit: alteram coniugalem celibē alterā. Uarro. Ad biuitatem venio.

Bilbilis oppidū Hiſpanie: a quo Martialis poeta originē duxit ſic dictum a bibili propinquo fluuio.

Biblo is. factū eſt a ſimilitudine ſoni qui fit in vaſe. Neuius. Biblit amphora.

Biliauxor Duillij Romani qui p̄mus Rome nauali certamine triumphauit: antea pudicicie fuit vt illo quoq̄ȝ ſeculo ꝓ exēplo fuerit ꝙ in pudicicia monſtrū erat non vitium.

Bilis atra melancholia dr̄. Et ē humor q̄ in ſolliculo fellis eſt. ⁊ pro ſui conditōe hoīem trāſmutat: Et hec inſaniam facit. Plau. in Am. Delirat vxor atra bili percita eſt. Hec ſanatur albo veratro qđ dr̄ Helleborus. Eſt ēt bilis citrina vitellina rubens ⁊ praſina. Eſt ⁊ bilis quā greci cholerā dicunt. Neuius bilitē mihi nuper excitauit. Qm̄ aūt aīus q̄nq̄ȝ corporis inclinatōe ſeq̄t̄ ad mores iracūdiāq̄ȝ ⁊ indignationē trāſfert̄. Ply. li. xi. Hinc ⁊ in mores crimen bilis noīe adeo magnū ē in hac parte virus cū ſe fundit in animū ⁊ hominē

Bilioſus qui bile laborat. Cor. Aut liuidū aut bilioſuȝ. Idem. Sputum ēt bilioſum aut purulentum.

Bilutes veteres dixerūt beſtijs ſimiles quaſi belutos.

Biſalte ppl'i ſcythici de q̄bꝰ Uir. li. iij. Geor. Biſalte quo more ſolēt acerq̄ȝ gelonꝰ Cū fugit ī rhodopē aut ī deſerta getarū

Bion boryſtenites philoſophus fuit ⁊ ſophiſta callidus: qui phiam vario orationis flore veſtiuit. Fuere ⁊ alij biones nouē vt teſtat̄ Laertiꝰ. Fert̄ h̄ dixiſſe ad eū q̄ fūdos ſuos ī gluuie vorauerat. Terra amphiaraū abſorbuit: ſȝ terrā tu.

Biſon tis. animal de forme prolixitate iubarū ⁊ reliquo corpore ſed ferū ceruí figura media fronte inter aures vnū cornu habēs. Marti. Illi ceſſit atrox bubalus atq̄ȝ biſon.

Biſtonis pe. cor. ciuitas ⁊ ſtagnum in thracia abdere vrbi propinquū: a quo thracia biſtonia dicta eſt. Unde biſtonius a. um. ⁊ Biſtonicꝰ a. um. qđ thracē ſig̃t ſicut ab Ionia Ioniꝰ ⁊ Ionicus. Oui. Feſſaq̄ȝ biſtonia membra lauabis aq̄ Similiter Biſton. Unde thraces teſte Solino biſtones dicuntur. Idē. Tuta tm̄ bello biſtonis ora fuit. Sunt qui velint et ſtagnum ⁊ prouinciam a Biſtone Rege nomen accepiſſe.

Bithyas cū y greca gentē in thracia eſſe cōmemorāt quorū auctor bithys fuerit. Martis ⁊ Sete ſororis rheſi fi[…]s. Bitias v̄o ſine h ⁊ i latina fuit vnꝰ ex carthaginēſiuȝ p̄ncipibus.

Bithia pharaonis filia: que moyſen adoptauit.

Bithynia regio minoris Aſie: aduerſa thracie ⁊ ꝓxima troadi que vt Solinus ſcribit ⁊ Ser. Primū bebrycia: poſtea mygitonia: deinde a bithynio bithynia dicta fuit. Hec ēt auctore Euſebio pōtus ē dcā. In bithynia libyſſu ē vbi Annibal ſepultꝰ eſt. Sunt qui ſcribant Thynos populos tranſiſſe ex Europa a quibꝰ bithyni dicunt̄ ⁊ bithynia. Claudi. Thyni thraces arant: que nūc bythinia fertur. Hinc Bithynus a. um. pe. pro. ⁊ bithynicꝰ a. um. Iuue. Quāq̄ȝ et Cappadoces faciant: equiteſq̄ȝ bithyni: Mar. Iā te rē factam bithynice credis habere. Ex bitbynia fuerūt viri ī diſciplinis memorabiles Zenocrates philoſophꝰ ⁊ Dionyſius dialecticus et hipparchꝰ ⁊ theodoſiꝰ ⁊ filij eiꝰ mathematici: ⁊ Celophanes orator ex Mirlea ⁊ Aſclepiades medicꝰ pruſiēſis ⁊ Dion.

Bithyniū ciuitas in bithynia a quo bithyniate ⁊ bithynenſes populi dicti ſunt.

Bitumen pe. pro. genus crete quod ſi q̄n accendit̄ extingui nō pōt ⁊ de natura ſulphuris eſt. Dicit fieri ex fulmīe. Uñ iuxta babyloniam: q̄r frequentia cadunt fulmina hac re lacus abundat adeo vt inde fabricaſſe muros Semyramis dicatur. Hoc ⁊ Aſphaltus dicitur.

Bitumino as. bitumine linio. Ambr. lib. Hexa. Fac tibi arcam ex lignis quadratis nidos facies ī arca ⁊ bituminabis eam intus ⁊ foris bitumine.

B ante L

Blatta: vermis qui aluearia ledit: a βλαπτω noceo. Col. li. x. appellat lucifugas blattas. Mar. tm̄ poſuit pro verme libros ⁊ veſtes rodente vt in endecaſyllabo. Conſtrictas niſi das mihi libellos admittam tineas: truceſq̄ȝ blattas. Hora. in Ser. Unde Octaginta annos natus: cui ſtragula veſtis. Blattarū ac tinearū epule putreſcat in arca. Blatta ēt ponit̄ ꝓ purpura. Sidoniꝰ in panagyrico. Pōtus caſtorea blattā tyrus era corinthus Blattā recētiores ſcriptores vermiculū bōbycē ītellexerūt cuius textu veſtes ſerice cōficerentur. Uñ blattea veſtis ⁊ blatteū paludamētū apđ Lāpridiū Capitolinūq̄ȝ ꝓ ſerica ⁊ p̄cioſa: vel vt Paul. Egi. pro purpura: q̄m̄ iudiciū ꝯchiliū vulgo blata dr̄. Sic Caſſiodo. in epiſtolis ꝓ purpureo cepit. Chameleō inq̄ens modo praſina modo cyanea modo blattea varietate ſe cōmutat. Eutrapius ſcribit. Neronē ſolitum piſcari rete blatteis funibus annexo. Cū ab Oroſio dicat̄ purpureis: a quo colore blatta frumētū ꝙ rupidū ſit ſemēti accōmodatiꝰ ī purpurā declinās.

Blatteꝰ a. um. accipit̄ ꝓ purpureo. Caſſio. in Epl'is. de Chameleōte Colores ſuos multifaria qualitate ꝯmutat: mō Ueneta: mō blattea: mō praſina: mō cyanea. Eutropius. Nero inuſitata luxuria fuit vt q̄ exēplo Calicule frigidis ⁊ calidis lauaret̄ vnguētis hamis aureis argēteiſq̄ȝ piſcaret̄: q̄ blatteis funibꝰ extrahebant̄. Quos Sue. ⁊ Oroſius īterp̄tatur purpureos. Ille piſcatꝰ īquit ē rete aurato purpura coccoq̄ȝ funibꝰ nexis. Oroſiꝰ luxurie inq̄t tā affrenate fuit nero vt retibꝰ aureis piſcaret̄: q̄ purpureis funibꝰ extrahebāt̄.

Blax: ſtolidus: mollis: delicatus: laſciuus: qui neſcit res diſcer

de [illegible] ph. lib. 29. c. 6 in fine

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

nere: ꝛ qui ſe inaniter iactat.

Blapſigonia p.c. quaſi detrimentum ἀπὸ τοῦ βλάπτω no ceo ꝛ γονος fetus cum apes morbo ignauia aut in fecunditate naturali fetum non peragunt.

Blatio.is. ꝛ blatero as. veteres dicebāt ꝓ incōdite ꝛ ianiter loqui: vt ſunt q̄ extra ꝓpoſitū loquunt: vel verba imoderata emittūt. Gel. li. j. Fauorinū ego audiui dicere verſus iſtos. Euripidis non de his tm̄ factos accipi debere q̄ ipia atq3 illicita dicerēt ſ3 vel maxīe de hoībus quoq3 poſſe dici ſtulta ꝛ imodica blaterātib⁹: quoꝝ lingua tam ꝓdiga in freniſq3 ſit vt fluat ſp̄ ꝛ eſtuet colluuiōe verboꝝ teterrima. Et paulo poſt. Neq3 minus inſigniter veteres quoq3 nr̄i hoc genus hoīes in verba ꝓiectos locutuleios ꝛ blaterones ꝛ linguaces dixerūt. Plau. in Am. Qui malū intelligere q̄ſq3 potis ē ita nugas blatis. Itē. Ubi tu es: q̄ blaterauiſti iā vicinis oībus me meę filię datuꝝ dotē. Sunt aūt facticia verba a Ca meloꝝ voce tracta: q̄ cū vocē edūt blaterare dr̄. Quidā tm̄ a gręco deducūt apud quos βλάξ dr̄ q̄ ſe ianiter iactat et blatia iactatio. Quapp c lr̄aꝫ addētes blacteronē ꝛ blacterare exiſtimant ſcribendū. Ouid. de Philo. ꝓduxit Blacterat hinc aries ꝛ pia balat ouis. Hor. in. Ser. ſine c ꝛ prima correptura. Audit cum magno blacteras clamore furiſq3.

Blęſus: q̄ in ſermone tardus eſt a blatero ſit. Uel q̄ in ꝓnūciatiōe aliquā excludit lr̄am. Sunt enī multi q̄ non pn̄t ꝓferre quaſdā lr̄as. Quidā ꝓ paralytico accipiunt. Un̄ Iuue. pro titubante poſuit. ꝛ blęſis atq3 mero titubantibus.

Blādiri ē blanditias dicere: adulari: aſſentari: ꝛ ptinet ad oēs ſenſus: ꝛ nōnunq̄3 ad aīum. Quinti. Blandiar pauliſp calamitatib⁹ meis. Huius cōpoſitū ē Eblādior. Col. li. ix. Sed ne hęc tm̄ aliena eſt agricolę captātis vndiq3 voluptates acquirere quibus ſolicitudines ruris eblandiantur.

Blandicia. ę. ꝛ blādicię. arum adulatio popularitas Pla. ī bac. Uiſcus merus veſtra eſt blanditia.

Blandicus pe. cor. qui blādit a quo blādiculus: ꝛ blandicellus dimi. Unde blandicella verba legimus.

Blādidic⁹ q̄ blande loquitur. Plau. Nunc mihi blādidicus es heri in tergo meo tris facile corios ꝯtriuiſti bubulos.

Blaſphemo as. pe. pro. gręcū eſt: ꝛ ſignificat execro maledico ꝛ verbis calūniā infero: ac dignitati honoriq3 alterius d̄rogo. Blaſphemia maledicētia ꝛ gręcū eſt. βλασφημως

Blenij populi aphricā ſine capitib⁹ habentes in pectore vultū vt li. j. auctor eſt pomponius.

Blitus duplicato ττ ſcribitur. Suidas. βλιττος εἶδος βοτανης. Herba ſatiua beta dicta iners: ac ſine ſapore: Un̄ blite⁹ a. um. quod ē iutile ac nullius p̄cij. Plau. Blitea meretrix a gręco dr̄ qđ eſt blax ſtupidus. Dr̄ ꝛ blitus pro herba. Palla. li. iiij. Blitus ſeritur ſolo qualicunq3 ſed culto.

B ante O

Boa ꝛ boua vtroq3 modo dr̄. ſerpentis genus: vl' ꝙ primo bubuli lactis ſucco alat: vel ꝙ inſtar bouis turgeat: ſeu a voce bouis. Uaſtat aūt oēs regiōes ī quib⁹ habitat In cuius vtero tp̄e Claudij īperatoris īteger infans inuentus eſt cū eēt occiſa. Eſt ēt boa morbi genus cū corpora papularū multitudinē rubēt ad ſil'itudinē eoꝝ q̄ boa ſerpēte icti turgeſcunt Uel a fimo bubulo cui⁹ litu maxime tollit. Ply. Ebuli folia ꝯtrita ꝛ e veteri vino īpoſita boā ſanāt. i. rubētes papulas.

Boalia: quę ꝛ bupetię dicuntur ludi. boum gratia inſtituti.

Boo as. mugio clamo αβιάω. Uel a boū mugitib⁹. Plau. in Am. Tela frāgūt: boat cęlū fremitu virū. Hinc Reboo as.

Boarium foꝝ Romę dicebatur quia ibi boues venderentur.

Boebeis idis. ſiue boebias lacus in theſſalia. Luc. li. vij. Ire oſſeam rapidus boebeida. Ual. Flac. Perderet ꝛ pingui. miſeros in bębide crines.

Boemia regio myſię europę vltra danubiū ſita Cuius metropolis eſt Praga inſignis ciuitas Dicta boemia a Boemo principe opulētiſſima eſt arboribus fęcūda: fluminibus irrigua. Hac nōnulli germanię partē eſſe dixerunt.

Boeotia nō boetia vt Hermolaus vna cū Politiano ſentit: q̄ ſe vidiſſe Antonini itineris vetuſtū codicē aſſerit in quo ita ſcriptū erat. Boeotie aulis in q̄ greci aduerſus troianos cōſpirauerunt. Sed ꝛ rō exigit gręca apud quos βοιωτια nec aliter Eſt aūt regio Europę a boue quē Cadmus Agenoris filius thebaꝝ ꝯditor īmolauit anteq̄3 vrbē conderet. Ouid. Męnia fac ꝯdas boeotiaq3 illa vocato. Diodo. tm̄ eā dicit appellatā a boeto quē3 Neptunus genuit. Ex Arne filia Aeoli. In ea Thebę ciuitas quam Amphion muris ornauit ꝛ mons citheron.

Boetus vt inquit Stra. Hiſpanię fluuius ex eiſdem naſcens locis ex quibus anas et Tagus.

Bogud oppidū in aphrica ꝛ regis nomē in genere maſculino.

Bolellium genus gummi odoratum: quod arbor in bactriana regione producit.

Boię genus vinculoꝝ tam ligneorū q̄3 ferreorū ſeu torquis dānatorum quod quaſi iugum in boue ſit.

Bolis idis. dici pōt iaculū παρα το βαλλω ad cuius ſil'itudinē faces q̄dā ignee bolides vocant. Ply. li. ij. Duo gn̄a earum lāpades vocāt: plane faces alteꝝ bolidas q̄le Mutinę ſib⁹ malū viſū ē: diſtāt ꝙ faces veſtigia lōga faciunt pore ardēte pte: bolis v̄o ppetua ardēs lōgiorē trahit limitem.

Bolus cuiuſq3 rei fruſtrū. Unde bolū terrę glebā dicimus: bolū argenti maſſam argēteā Bolus v̄o a gręcis lactus eē dr̄.

Boij populi fuerūt gallię ciſalpinę inter padū: ꝛ Trebiā ſiti.

Boletus genus fungi.

Bombus: ſon⁹ tubaꝝ raucus nec valde acutus. Tractus ab ipſo ſonitu ſicut mugit⁹ boum. Perſius: Torua mimaloneis implerunt cornua bombis. Sic bōbeo apud gręcos ſignificat ſono. Et bōbus ſonus quem faciunt apes.

Bombitatio: ſonus apium.

Bombyx p y vermis qui p̄mo eruca eſt: ꝛ apud indiā ęthiopiā ꝛ ſeres in araneaꝝ morē tenuiſſima fila ducit ad veſtē faciēdā. Primū bōbylus deīde Necydalus: demū bōbyx appellatus. De hoc Ariſtoteles ꝛ Plyni. fere idem tradunt in ſex mēſibus bōbyces tellas araneoꝝ modo detexūt ad veſtē luxumq3 feminarū q̄ bōbycina appellant. ꝑma eas in filū retorq̄re rurſuſq3 texere inuenit mulier Pāphile Platis filia Am. de bōbycę li. Hexa. Bombyx vermis indicus ex cuius textura bōbycinū ꝯficit. Fert hic corniger vermis ꝯuerti. Uide ſupra bābilius. Rurſus bōbix frutex bōbacij eſt.

Bōbycinus ꝛ bōbycinū. pe. cor. pro veſte ex ſerico ꝯfecta: ſeu pro panniculo rubedine infecto ꝛ mulierū genas tingente. Iuue. Delicias ꝛ pāniculus bōbycin⁹ vrit. Mar. Femineū lucet ſic per bōbycina. Qui ēt bombix dr̄. Proper. Nec ſi q̄ arabio lucet bombyce puella.

Bomolochus pe. cor. dictus eſt apud gręcos q̄ facilis atq3 idē humilis omnia lucri gratia perfert iocando cauillandoq3. Et apud nos ſcurra appellatur: qui vt ſumptuoſioribus cęnis interſit nullo ſe ſcurrulitatis genere continet. Sed proprie puer qui altari inſidiatur vt furetur candelas βωπως και λοχαω ενθεν βωμολοχος

Bonaſus fera eſt: quę vt ſcribit Ar. in monte meſapo q̄ pęonie ac medie limes eſt: īuenit: ꝛ a pęonib⁹ monapō vocat At Solinus circa lydiā phrygiamq3 haberi hoc aīal tradit.

Bonū dicit qđ opponit malo. Et bonu3 eſt quicq̄d eſt. Un̄ vidit deus cūcta q̄ fecerat ꝛ erāt valde bona. Quāobrem apud logicos bonū cū ente ꝯuerti dicitur. Qđ enī eſt id quoq3 bonum eſſe neceſſe eſt. Bonū ēt dr̄ qđ honeſta pariter ꝛ vtilia ꝯplectit: vt bonū aī bonū corporis bonū fortunę. Unde bona dn̄r rerū ſubiecta ꝙ ſint vtilia. Paul. Iurecon. Bona vocari affirmat q̄ deducto ęre alieno ſupſunt. De his. Ulp. ſic ſcribit. Bonorum poſſeſſionē ita recte diffiniemus. Ius perſequendi retinendiq3 patrimonij ſiue rei: que cuiuſq3 cū moritur fuit. Bona autem vt plerunq3 ſolemus dicere ita accipienda ſunt vniuerſitatis cuiuſq3 ſucceſſionem: que ſuccedit in ius mortui: ſuſcipiturq3 eius rei commodum ꝛ incōmodum. Nam ſiue ſoluendo ſūt bona ſiue nō: ſiue dānū habēt ſiue lucrū: ſiue in corporibus ſunt: ſiue in actiōibus: ī hoc loco proprie bona appellabūtur. Et bonū dicit qđ exe-